

بسیج یعنی چه؟ بسیج چیست؟ این خیلی چیز مهمی است. بسیج یک چهره‌ی رسمی و سازمانی دارد که بخشی از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی است؛ این چهره، [هم] چهره‌ی باصلاتی است، [هم] چهره‌ی خدمی است. آنجایی که در مقابل دشمن قرار میگیرد، به معنای واقعی کلمه دشمن‌شکن و قوی است؛ آنجایی که در مقابل مردم قرار میگیرد، خدوم است.

۱۴۰۴/۰۹/۰۶

حرف روز

سند جعلی واشنگتن!

تازمین سند امنیت ملی دولت آمریکا در قالب متنی ۳۳ صفحه‌ای منتشر شده که قرار است نقشه راه سیاست خارجی و لشنگتن در سال‌های آینده باشد؛ اما آنچه در این سند به چشم می‌آید بیشتر شبیه آمیخته‌ای از تبلیغات انتخاباتی، لیدس‌های سیلی و روایت‌های یک‌جمله‌ای است تا یک چارچوب راهبردی مبتنی بر دلخواه‌های واقعی دولت آمریکا سندی ارائه کرده که از یک سو در تلاش است تغییرات ژئوپلیتیکی منطقه غرب آسیا را توضیح دهد و از سوی دیگر، با گزافه‌های مبالغه‌آمیز، تصویری دلخواه از موقعیت‌های خود بسازد. تصویری که با شرایط واقعی منطقه نسبتی در دل‌های بخش غرب آسیای این سند هر چند نام «ایران» سه بار به‌طور مستقیم ذکر شده اما تحلیل‌های مربوط به منطقه تقریباً همگی حول محور ایران می‌چرخند در روایتی که آمریکایی‌ها تدارک دیدند ایران «مهم‌ترین نیروی بی‌ثبات‌کننده» معرفی می‌شود و ادعا می‌شود که طی دو سال گذشته «به‌طور چشمگیر تضعیف» شده است؛ این گزاره‌ها در حالی است که ترمپ در لایل دور دوم ریاست جمهوری‌اش در خصوص قدرت ظلمی ایران اعلان کرده بود: «آن‌ها ضعیف نیستند آن خیلی قوی هستند آنها ضعیف نخواهند شد و ما فقط می‌خواهیم که سلاح هسته‌ای نداشته باشند» و از طرفی هم می‌توان گفت که این نظریه بیشتر از آنکه بر ارزیابی‌های اطلاعاتی استوار باشند برآیند ذهنیت سیل‌سنگ‌نار و لشنگتن نسبت به قدرت فزاینده ایران در معادلات امنیتی منطقه است؛ قدرتی که در جریان جنگ ۱۲ روزه با رژیم صهیونی و واکنش‌های مملکت محور مقاومت، جلوه‌ای عینی پیدا کرد و هزینه‌های قابل توجهی به جبهه صهیونی تحمیل کرد؛ در بخش دیگری از این سند حمله رژیم صهیونی به خاک ایران به‌عنوان ضربت جدی بر پرنه هسته‌ای ایران توصیف شده است؛ اما این ادعا با سزاواری واقعی زیرساخت شبکه‌ای، مستحکم هسته‌ای ایران همخوان نیست؛ کما اینکه فناوری هسته‌ای به‌عنوان یک دانش و علم در اختیار متخصصان و دانشمندان کشورمان است و هیچ‌گاه قابل نفوذی و حذف نیست؛ همین فاصله میل و واقعیت و ادعا نشن می‌دهد که سند پیش از آنکه تحلیل امنیتی باشد، لژی برای نمایش موفقیت‌های ادعای دولت ترمپ است؛ یکی از عجیب‌ترین ادعاهای سند طرح این موضوع است که دولت آمریکا «میل ایران و رژیم صهیونی توافق برقرار کرده» است؛ ادعایی که نه با واقعیت میل سازگار است نه با منطق روابط دو طرفه این گزافه شاید بارزترین شاهد برای نشن لدن وجه تبلیغاتی سند باشد؛ تلاشی برای ساختن دست‌نوردی خیلی در حوزه سیاست خارجی در آستانه رقابت‌های انتخاباتی در بخش دیگری از سند دولت آمریکا تلاش کرده تصویری بسازد که بر لسل آن، «ضعیف ایران» و «همگرایی عربی در شرم‌الشیخ» موجب شده منطقه دیگر کلون بحران دائمی برای واشنگتن نباشد و آمریکا بتواند تمرکز خود را بر رقابت با چین و روسیه بگذارد؛ اما شواهد نشن می‌دهد ایالات متحده نفعی از بل امنیتی منطقه را نداشته بلکه ناچار شده حضور نظامی‌اش را در سوریه عراق و دریای سرخ افزایش دهد؛ هم‌زمان، ظرفیت ایران در حوزه انرژی، کنترل خطوط انتقال و نقش آفرینی در تنگه هرمز، همچنان مانع از آن است که آمریکا بتواند بدون هزینه استراتژیک از منطقه فاصله بگیرد؛ سند امنیت ملی واشنگتن همچنین به فرصت‌های سرمایه‌گذاری در حوزه‌های فناوری‌های نوین و صنایع دفاعی در غرب آسیا اشاره می‌کند؛ اما از واقعیت مهمی چشم می‌پوشد و آن اینکه چین و روسیه سال‌هاست با توافق‌های بلندمدت و حضور اقتصادی و امنیتی گسترده، فضای رقابتی منطقه را به‌سرعت تغییر داده‌اند؛ در این شرایط، سخن گفتن از «فرصت‌های تازه» برای آمریکا بیش از آنکه بر یک ارزیابی اقتصادی استوار باشد، نوعی امیدساری سیاسی است.

[حسن نوروزی]

گزارش روز

نمایش اقتدار همزمان در شمال و جنوب

در پی تحولات امنیتی اخیر منطقه، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با برگزاری دو رزمایش گسترده در شمال‌غرب و جنوب کشور، نشان داد سطح آمادگی رزمی خویش را به مرحله جدیدی ارتقا داده است. این نمایش قدرت نظامی که همزمان با مشارکت بین‌المللی و تمرین عملیات مستقل انجام گرفت، حاوی پیام‌های راهبردی مهمی برای ناظران داخلی و خارجی است.

رزمایش سپند ۲۰۲۵ در منطقه شبستر با حضور کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای، نمایشی از توانایی میزبانی و هدایت عملیات چندملیتی بود. نیروی زمینی سپاه در این مانور، تجربیات چهاردهه مبارزه با تروریسم را در اختیار شرکای بین‌المللی قرار داد. حضور واحدهای ویژه قدرت‌های شرقی در این تمرین مشترک، گواهی بر جایگاه بالای جمهوری اسلامی به عنوان بازیگری کلیدی در معماری امنیتی اوراسیا است. این همکاری فرامرزی نشان می‌دهد که علیرغم تحریم‌های غرب، توانستیم شبکه‌ای از متحدان استراتژیک در شرق تشکیل دهیم. در جبهه جنوب، رزمایش دریایی شهید محمد ناظری صحنه‌ای متفاوت از قدرت نظامی را به نمایش گذاشت. شلیک همزمان ده‌ها موشک بالستیک و کروز با دقت بالا به اهداف دریایی دور دست، توانمندی فنی نیروهای مسلح را در شرایط شبیه‌سازی جنگ واقعی تأیید کرد. تمرین دفاع از تنگه هرمز و جزایر استراتژیک، بر حساسیت کشور نسبت به امنیت این آبراه حیاتی تأکید داشت. به‌کارگیری پهپادهای پیشرفته در سناریوهای تهاجمی، بعد جدیدی از قابلیت‌های دفاعی را آشکار ساخت.

زمان‌بندی این رزمایش‌ها نیز حاوی نکات قابل تأملی است. اجرای همزمان مانورهای بزرگ در دو جبهه مختلف جغرافیایی، نشان از توانایی فرماندهی در مدیریت بحران‌های چندگانه دارد. این امر به ویژه پس از تجربه درگیری‌های اخیر، بر ظرفیت نیروهای مسلح برای مقابله با سناریوهای پیچیده تأکید می‌کند. واکنش رسانه‌های خارجی به این رزمایش‌ها که از آن به عنوان «نمایش قدرت برنامهریزی شده» یاد کردند، نشان می‌دهد پیام به درستی دریافت شده است.

در بُعد راهبردی هم، این رزمایش‌ها دو هدف عمده را دنبال می‌کرد: نخست، تثبیت جایگاه کشورمان به عنوان قدرت منطقه‌ای که هم می‌تواند در عملیات جمعی مشارکت کند و هم از منافع ملی خود دفاع نماید. دوم، ارسال این هشدار که هرگونه اقدام نظامی علیه این سرزمین با پاسخی سریع، دقیق و چندبعدی مواجه خواهد شد. ترکیب همکاری‌های بین‌المللی با نمایش توانمندی‌های داخلی، الگویی است که در سال‌های اخیر به‌طور مداوم از آن بهره برده شده است.

همه این تحولات در شرایطی رخ می‌دهد که منطقه شاهد تغییرات گسترده در موازنه قدرت است. رزمایش‌های اخیر، علاوه بر نمایش سطح آمادگی دفاعی، گویای ظرفیت مؤثر دیپلماسی امنیتی کشورمان نیز هست.

[عبدالحسین آزاد]

▼ خبر ویژه

از تجزیه طلبی امارات تا عقب‌نشینی عربستان!

تحولات شرق یمن وارد مرحله‌ای تازه شده و پیشروی شورای انتقالی جنوب در استان‌های حضرموت و المهرة، موازنه قدرت را به‌طور بی‌سابقه‌ای دگرگون کرده است. منابع محلی گزارش می‌دهند که نیروهای تحت حمایت امارات پس از برکناری استاندار نزدیک به ابوظبی، تحرکات نظامی خود را در مکلّا آغاز کردند؛ اقدامی که به گفته تحلیلگران «نقطه آغاز تنش جدید میان ریاض و ابوظبی» بوده است. حضرموت که قلب منابع نفتی یمن محسوب می‌شود، در روزهای اخیر شاهد پیشروی سریع نیروهای انتقالی بوده و قبایل محلی می‌گویند «عربستان از حمایت مؤثر دست کشیده است.» شورای انتقالی اعلام کرده شهر راهبردی سیئون و فرودگاه آن را «به‌طور کامل» در اختیار گرفته است؛ رخدادی که آخرین سنگر نفوذ عربستان در شرق یمن را متزلزل کرده است. هم‌زمان در المهرة نیز نیروهای انتقالی بدون شلیک گلوله و بر اساس توافقی پنهان، مراکز حکومتی و نظامی را تصرف کردند. یک منبع میدانی تأکید می‌کند: «این سرعت پیشروی، نشان‌دهنده چراغ سبز ضمنی برخی طرف‌های منطقه‌ای است.»

مشارکت مردم در بزرگ‌ترین دارایی دولت

عضو مجلس شورای اسلامی از عرضه سهام شرکت ملی نفت در بورس تهران به عنوان اقدامی کلیدی برای کاهش وابستگی به نفت و تنوع‌بخشی به اقتصاد کشور یاد کرد. احمد فاطمی نماینده بابل گفت: «منابع حاصل از جذب سرمایه از طریق فروش سهام شرکت ملی نفت به پروژه‌های مختلف زیرساختی و عمرانی اختصاص پیدا می‌کند که منجر به تنوع‌بخشی به اقتصاد می‌شود.» وی این طرح را راهکاری برای مشارکت دادن مردم در اقتصاد و تحقق اقتصاد مقاومتی دانست. فاطمی افزود: «عرضه سهام این شرکت بزرگ دولتی می‌تواند سرمایه‌های سرگردان را به بخش مولد هدایت و به کنترل نقدینگی و تورم کمک کند.» به گفته وی، این اقدام همچنین با «عمق بخشیدن به بازار سرمایه» و «افزایش شفافیت» در عملکرد شرکت ملی نفت همراه خواهد بود. نماینده بابل در مجلس تأکید کرد که این طرح در نهایت می‌تواند به کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی، کنترل کسری بودجه و افزایش مشارکت عمومی در اقتصاد بینجامد.

اعتصاب علویان سوریه در واکنش به فشارهای جولانی

شیخ «غزال غزال»، رئیس شورای عالی اسلامی علویان در سوریه، از آغاز یک اعتصاب عمومی پنج روزه در میان جامعه علویان خبر داد. وی گفت: «ما اعتصاب عمومی و فراگیر را در تمام زمینه‌های زندگی اعلام می‌کنیم و متعهد می‌شویم که به مدت پنج روز از هشتم تا دوازدهم این ماه در خانه بمانیم.» غزال با انتقاد شدید از نیروهای جولانی افزود: «آنها دستگیر کردند، کشتند، سلاخی کردند، ربودند و سوزاندند و اکنون معیشت ما را تهدید می‌کنند تا ما را مجبور به شرکت در جشن‌هایی کنند که بر پایه خون، درد و رنج ما ساخته شده است.» وی همچنین تأکید کرد که تهدیدها شامل اخراج، انتقال، سرکوب و مسدود کردن منابع درآمد جامعه علویان است. رهبر علویان سوریه خطاب به مردم گفت: «ای علویان! نگذارید بی‌عدالتی آرای شما را بدزد و بدانید که هرگونه حمله‌ای به یکی از ما، حمله‌ای به همه ماست.» وی هشدار داد که بی‌عدالتی و سکوت مظلومان باعث افزایش گرایش به ایدئولوژی‌های تند و تکفیری شده است.

اعتراف اپوزیسیون به دست برتر ایران

تحلیلگران اپوزیسیون خارج‌نشین، جنگ ۱۲ روزه رژیم صهیونی با ایران را فاقد دستاورد استراتژیک برای رژیم صهیونی ارزیابی کردند. احمد وحشیته، استاد دانشگاه در مسکو، با اشاره به هدف اصلی صهیونیست‌ها گفت: «اسرائیل نتوانست برنامه اصلی خود یعنی «تغییر رژیم» در ایران را پیش ببرد.» وی افزود تل‌آویو بر نقش‌آفرینی سلطنت‌طلبان و اعتراضات خیابانی حساب باز کرده بود که محقق نشد. در همین رابطه، فرشته پزشک، تحلیلگر روابط بین‌الملل در واشنگتن، تأکید کرد: «جمهوری اسلامی با وجود فشارها، به دلیل ساختار امنیتی و اطلاعاتی چندلایه‌اش دچار تهدید جدی برای بقا نشده است.» وی با اشاره به اشتباهات راهبردی آمریکا و رژیم صهیونی در منطقه خاطرنشان کرد: «تجربه عراق و افغانستان نشان می‌دهد محاسبات آن‌ها همیشه درست از کار در نمی‌آید.»

تنش بین ترکیه و آمریکا، بالا گرفت

تنش میان ترکیه و آمریکا بر سر تحویل جنگنده‌های F-35 بار دیگر تشدید شده است. روزنامه ترکی «ینی آکیت» گزارش داد که چهار فروند جنگنده F-35 که ترکیه بهای آن‌ها را کامل پرداخت کرده، از سال ۲۰۱۹ در انباری در کالیفرنیا باقی مانده‌اند. این مسئله اختلافات سیاسی و حقوقی میان آنکارا و واشنگتن را افزایش داده است. مقامات ترکیه همچنان به عدم ایفای تعهدات قراردادی آمریکا اعتراض دارند، در حالی که هزینه‌های نگهداری فنی هواپیماهای غیرفعال از بودجه واشنگتن پرداخت می‌شود. دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، در اواخر سپتامبر اعلام کرد که امکان تحویل جنگنده‌ها به ترکیه وجود دارد، مشروط بر اینکه اردوغان گام‌هایی در راستای منافع آمریکا بردارد. توماس باراک، سفیر آمریکا در ترکیه و فرستاده ویژه به سوریه، نیز ابراز امیدواری کرده پرونده تحویل F-35 پیش از پایان سال حل شود. ریشه بحران به سال ۲۰۱۷ بازمی‌گردد، زمانی که ترکیه سامانه دفاعی روسی S-400 را خرید و آمریکا ترکیه را از برنامه F-35 حذف و برخی مقامات صنایع دفاعی این کشور را تحریم کرد. تا کنون هیچ اقدام عملی برای حل این اختلاف انجام نشده است.

سید عباس عراقچی، وزیر امور خارجه، با اشاره به اهمیت روز دانشجو گفت: «دانشجوی ایرانی، دیپلمات واقعی میدان علم و آگاهی است.» او در پیام اینستاگرامی خود نوشت: «روز دانشجو یادآور خون پاک شهید و پرچم بیداری و استکبارستیزی است.» عراقچی تأکید کرد: «دانشجویان با مجاهدت علمی، بصیرت و مطالبه‌گری تاریخ را می‌نویسند.» وی با اشاره به نشست اخیر دانشگاه بوعلی سینا گفت: «نشست‌های دانشجویی برای رشد کشور مؤثر است.»

پروفسور جان مرشایمر، استاد دانشگاه شیکاگو، با اشاره به اعدام میدانی دو اسیر فلسطینی در کرانه باختری گفت: «این اتفاقات تعجب‌آور نیست؛ همه بر این باورند که اسرائیل در غزه مرتکب نسل‌کشی شده است و حتی محققان برجسته اسرائیلی نیز به این نتیجه رسیده‌اند.»

عباس باصفا، مدیر سامانه هوشمند سوخت شرکت ملی پخش، با اشاره به جزئیات طرح جدید سوخت گفت: «مابه‌التفاوت نرخ بنزین براساس پیمایش ماهانه به تاکسی‌های اینترنتی پرداخت می‌شود.» او با بیان اینکه «۲۵ میلیون کارت سوخت فعال است» اعلام کرد ظرفیت تولید کارت سه برابر شده است. باصفا تأکید کرد: «کارت‌های فعلی معتبرند و مالکان چند خودرو باید یک خودرو را برای دریافت سهمیه یارانه‌ای انتخاب کنند.» وی افزود: «انتقال سهمیه به کارت بانکی در انتظار ابلاغ است.»

محمد منظرپور، فعال سیاسی خارج نشین، درباره عاقبت براندازان اعلام کرد: «زندگی سگی، عاقبت همه خائنین به ایران است.» دکتر رامین کامران، پژوهشگر دانشگاه سوربن، نیز با اشاره به جنگ ۱۲ روزه گفت: «این رویداد نشان داد که رضا پهلوی سرتاپا نوکر است.»

دها تن از ساکنان اراضی اشغالی با اشاره به نارضایتی از عملکرد دولت، در تل‌آویو تظاهرات برگزار کرده و گفتند: «نباید نتانیاهو عفو شود.» معترضان همچنین به قانون سربازی اعتراض کردند. روزنامه «اسرائیل هیوم» نوشت نتانیاهو پیشنهاد داده «اصلاحات قضائی در ازای عفو لغو شود» تا بتواند بر «اتحاد صهیونیست‌ها» تمرکز کند.

تقی رضایی، عضو هیئت‌مدیره سازمان ملی زمین و مسکن، با اشاره به اجرای قانون جوانی جمعیت گفت: «مراحل واگذاری ۷۷ هزار واحد مسکونی رایگان به مشمولان به‌صورت قطعی انجام شده است.» او اعلام کرد «بیش از ۱۴۰ هزار واحد» برای خانواده‌های مشمول تخصیص یافته و واحدهای رایگان به خانواده‌های دارای سه و چهار فرزند تحویل شده است. رضایی تأکید کرد: «جوان‌سازی ساختار جمعیتی یک ضرورت ملی است و اجرای قانون جوانی جمعیت اولویت سازمان است.»

جورج یاسمین، وزیر سابق لبنان، با اشاره به جایگاه شهید سید حسن نصرالله گفت: «سید حسن نصرالله از لبنان بزرگ‌تر بود؛ او اصل و اساس بود.» وی در مصاحبه‌ای تأکید کرد که حضور سید فراتر از مرزهای لبنان و حتی فراتر از یک آرمان خاص بود. یاسمین افزود: «بعد از شهادتش، اتفاقات بزرگی در سوریه، عراق، ایران، لبنان و یمن رخ داد.» وی شهادت دبیرکل حزب‌الله را ضربه‌ای برای همه جوامع دانست. این مشاور رسانه‌ای رئیس‌جمهور لبنان در پایان خاطرنشان کرد: «ترور او از نظر اسرائیلی‌ها تلاشی برای خلاص شدن از کابوسی بود که سی سال ادامه داشت.»